

Załącznik 2 – Arkusz oceny produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego wraz z objaśnieniem kryteriów

Temat innowacyjny

Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy

Nazwa projektodawcy

EUROBERSPEKTYWA Beata Romejko

Tytuł projektu

Innowacyjny program przygotowania do wykonywania pracy zawodowej dla młodzieży z niepełnosprawnością

Numer umowy

364/POKL.09.02.00-06-033/10-00

Ekspert (imię i nazwisko): Iwona Kowalska

Data wypełnienia arkusza: 30/03/2012

Przydatność produktu innowacyjnego	Waga (0-1)	Ocena produktu (1-5)	Ocena ogólna (waga x ocena)	Uwagi i komentarze
Zgodność produktu ze strategią w zakresie celu i grupy docelowej	0,10	5	0,10 x 5 = 0,50	Zgodność produktu z założeniami zawartymi w strategii jest pełna tzn. produkt służy celowi wskazanemu w strategii (Cel główny to: wyposażenie do 30 czerwca 2012 roku 29 placówek zawodowego kształcenia specjalnego w województwie lubelskim w narzędzia diagnostyczne i materiały metodyczne stanowiące spójną, innowacyjną i efektywną metodologię przygotowania ucznia w wieku ponadgimnazjalnym z niepełnosprawnością umysłową do przejścia z edukacji na rynek pracy (school to work transition) oraz umiejętności ich stosowania przez 4 nauczycieli z każdej placówki zawodowego kształcenia specjalnego w województwie lubelskim) i dotyczy wskazanych w strategii grup docelowych (tj. użytkowników i odbiorców).
Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych)	0,20	4	0,20 x 4 = 0,80	Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych) jest dość wysoka tzn. skuteczność produktu wobec opisanych we wniosku i doprecyzowanych w strategii problemów grup docelowych sprzyja rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów (brak przygotowania młodzieży z niepełnosprawnością umysłową do podjęcia pracy). W efekcie można mówić o wywieraniu pozytywnego wpływu

				<p>opracowanych produktów na sytuację grup docelowych tzn.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie kompetencji ucznia z niepełnosprawnością umysłową w zakresie przystosowania do sytuacji pracy (cykl zajęć w czasie których uczeń przyswaja sobie ogólne normy współżycia społecznego, autonomicznego funkcjonowania w społeczeństwie oraz zasady dotyczące zachowań w zakładzie pracy i sposobów poszukiwania pracy) • określenie preferencji czynności zawodowych, które uczeń z niepełnosprawnością umysłową chciałby w przyszłości wykonywać, za pomocą skonstruowanego narzędzia służącego diagnozie tychże preferencji („Inwentarz preferencji czynności zawodowych”) • zminimalizowanie ryzyka wykluczenia społecznego poprzez integrację osób niepełnosprawnych umysłowo w zakładach pracy • podniesienie poziomu aktywizacji zawodowej tej grupy społecznej. <p>Ww. korzyści zostały empirycznie potwierdzone dzięki przeprowadzeniu dwukrotnych badań z uwzględnieniem grupy kontrolnej. Także z wywiadów indywidualnych przeprowadzonych z uczniami w ramach ewaluacji zewnętrznej wynika, że 100% badanych uczniów, którzy brali udział w zajęciach w ramach Programu zajęć przygotowujących młodzież z niepełnosprawnością umysłową do funkcjonowania w sytuacji pracy uważa, że dzięki udziałowi w tym programie są lepiej przygotowani do podjęcia pracy. Wszyscy badani uważają też, że po udziale w programie łatwiej im będzie znaleźć odpowiednie dla siebie miejsce pracy.</p> <p>Nie można także pominąć nauczycieli, którzy dzięki narzędziu do badania preferencji czynności zawodowych, będą mogli pomóc uczniowi w wyborze profilu zawodowego najbliższego zainteresowaniom podopiecznego i skierowaniu go do odpowiedniej klasy. W ocenie nauczycieli pomocniczość opracowanych materiałów jest wysoka od 5,0 (najwyższa ocena) za „Scenariuszy zajęć” do 4,50 (najniższa ocena) za „Podręcznik do Skali...”.</p> <p>Mankamentem jest jednak fakt braku precyzji opisu badań ewaluacyjnych (potwierdzających, że zarówno nauczyciele jak i uczniowie wysoko oceniają skuteczność</p>
--	--	--	--	---

				<p>produktu finalnego, podkreślając potrzebę wprowadzenia produktu (str. 6 opisu produktu) – brak informacji kto i przy pomocy jakiego narzędzia (brak dołączenia kart ewaluacji) przeprowadzał te badania.</p> <p>Pośrednio produkty przyczyniają się również do wspierania rodziców tych uczniów w procesie wychowawczym (program zajęć zawiera elementy dotyczące kultury osobistej oraz utrzymywania higieny i czystości), a z kolei pracodawcy mogą pozyskać lepiej przygotowanych pracowników (pracownik przestrzega norm, regulaminów i jest lepiej przystosowany do pracy, a jednocześnie lubi ją wykonywać).</p>
Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu	0,20	3	0,20 x 3 = 0,60	<p>W świetle zapisów wnioskodawcy aktualność potrzeby wprowadzenia produktu, będąca punktem wyjścia dla projektu, jest wysoka. Nie pojawiły się bowiem w międzyczasie tj. od momentu złożenia wniosku i rozpoczęcia realizacji projektu blisko dwa lata temu (od sierpnia 2010 r.) skuteczne programy zajmujące się problemem przygotowania ucznia w wieku ponadgimnazjalnym z niepełnosprawnością umysłową do przejścia z edukacji na rynek pracy. Należy zatem uznać niezbędność tego produktu dla rozwiązania problemów zdiagnozowanych wobec grupy docelowej. Mankamentem w zastosowanej przez wnioskodawcę argumentacji jest jednak brak precyzji w przywołaniu opinii recenzenta produktu finalnego – prof. dr hab. Stanisława Kowalika, który stwierdza, że problem zatrudnienia osób niepełnosprawnych wciąż jest w polityce społecznej nie rozwiązany w dostatecznym stopniu (w jakim zakresie, co jest tego przyczyną, co do tej pory uczyniono by zminimalizować problem – nie wiadomo) - str. 7 opisu produktu. Mogło przecież chodzić o przyczyny związane ze stroną popytową rynku pracy (brak wystarczającej liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych umysłowo), a nie związane ze stroną podaźową rynku pracy (brak wystarczających kompetencji zawodowych oraz psychospołecznych absolwentów niepełnosprawnych umysłowo).</p>
Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi)	0,15	3	0,15 x 3 = 0,45	<p>Na produkt składają się 4 elementy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentarz preferencji czynności zawodowych osób z niepełnosprawnością umysłową (IPCZ). Zaletą jest to, że można dzięki niemu zbadać osoby z różnym poziomem niepełnosprawności umysłowej (testy w formie obrazkowej) + dostępna jest wersja elektroniczna (podręcznika, narzędzia badawczego)

				<p>i klucza odpowiedzi).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Skala przystosowania do sytuacji pracy osób z niepełnosprawnością umysłową (SPSP). Zaletą jest to, że pełni zarówno funkcję diagnostyczną w zakresie poziomu psychospołecznych kompetencji ucznia oraz funkcję kontroli efektów prowadzonych działań edukacyjno-terapeutycznych + dostępna jest wersja elektroniczna (podręcznika, narzędzia badawczego i klucza odpowiedzi). 3. Program zajęć przygotowujących młodzież z niepełnosprawnością umysłową do funkcjonowania w sytuacji pracy. Zaletą jest to, że jest to zbiór 15 scenariuszy – tematów zajęć warsztatowych dla młodzieży z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, angażujący trzy grupy: uczniów, rodziców oraz zespół edukacyjno-wychowawczy + są opracowane materiały specjalnie dedykowane do odpowiedniej grupy interesariuszy (np. przewodniki dla rodziców, portfolio dla uczniów); scenariusze zajęć zawierają opis niezbędnych pomocy dydaktycznych do osiągnięcia zamierzonych celów dydaktycznych. 4. Raport z testowania. <p>Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi) jest co najwyżej średni co może, ale nie musi dobrze rokować dla jego szybkiej implementacji na szeroką skalę wśród grupy docelowej.</p> <p>Nie wydaje się poprawne stwierdzenie, iż oceniany produkt można uznać za bardzo łatwy tzn. taki, który użytkownik może zastosować samodzielnie, bez szkoleń i instruktażu, wyłącznie na podstawie opisu stosowania. Przemawia za tym poddana ocenie jakość instrukcji stosowania produktu oraz jakość materiałów składających się na produkt (metodologie, podręczniki itp.). Wnioskodawca powinien po pierwsze przeprowadzić spotkania informacyjne dla rad pedagogicznych z pokazem opracowanych materiałów po to by nauczyciele mogli świadomie poprzeć wnioski o zgłoszeniu programu do ministerstwa jako innowacji pedagogicznej. Ponadto występuje niespójność zapisów gdy chodzi o stwierdzenie wnioskodawcy, że nie wymagane są żadne szkolenia personelu z zakresu prowadzenia zajęć. Jest to sprzeczne</p>
--	--	--	--	--

				<p>z zapisem celu głównego projektu, gdyż jest w nim mowa o wyposażeniu do 30 czerwca 2012 roku 29 placówek zawodowego kształcenia specjalnego w województwie lubelskim w narzędzia diagnostyczne i materiały metodyczne (...) oraz umiejętności ich stosowania przez 4 nauczycieli z każdej placówki zawodowego kształcenia specjalnego w województwie lubelskim. Dalej wnioskodawca stwierdza, że pożądanym stanem docelowym po prowadzeniu innowacji będzie uzyskanie przez 116 nauczycieli (ok. 4 z każdej placówki zawodowego kształcenia specjalnego w woj. lubelskim) umiejętności stosowania produktu finalnego (str. 6 strategii wdrażania produktu). Wartości wskaźników, które świadczyć będą o osiągnięciu tego celu projektu to liczba uczestników warsztatów, którzy uzyskali z testu znajomości produktu finalnego min. 75% punktów i w związku z tym otrzymali certyfikat potwierdzający nabyte umiejętności. Wszystkie zatem powyżej wskazane dane świadczą o tym, że w istocie będą przeprowadzone formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli. Jest to szczególnie uzasadnione w przypadku liderów w szkole, którym przypisano szereg obowiązków w związku z realizacją programu (np. narzędzia diagnostyczne wymagają przeszkolenia aby móc np. poprawnie interpretować zebrane dane o uczniu).</p>
Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne)	0,10	4	0,10 x 4 = 0,40	<p>Możliwość zastosowania produktu finalnego przez użytkowników (szerokie grono użytkowników innowacji: wszystkie placówki w kraju prowadzące specjalne kształcenie zawodowe uczniów z upośledzeniem umysłowym czyli specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, zespoły szkół specjalnych, zasadnicze specjalne szkoły zawodowe oraz inne szkoły specjalne przysposabiające do pracy; użytkownikami będą również pracujący w nich nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, psychologowie oraz doradcy zawodowi) jest dość duża. Materiały są wprawdzie gotowe do użytku i jak twierdzi wnioskodawca nie są potrzebne żadne zmiany prawne (str. 11 opisu projektu), to jednak wymagane jest dopełnienie procedury zgłoszenia opracowanych materiałów jako innowacji pedagogicznej (o takim potraktowaniu materiałów pisze sam wnioskodawca na str. 10 opisu projektu), a to oznacza działanie zgodnie z przepisami prawnymi odnoszącymi się do tej sytuacji, aby szkoła mogła legalnie zastosować opracowany program. Wnioskodawca mylnie jednak stwierdza</p>

				<p>konieczność wydania zarządzenia przez radę pedagogiczną o wprowadzeniu programu do stosowania jako „Innowacji pedagogicznej”, gdyż zarządzenie to wyraz woli organu jednoosobowego, a rada pedagogiczna jest ciałem kolegialnym więc nie może wydać zarządzenia. Trudniej zatem będzie uzyskać aprobatę większego grona pracowników niż pojedynczego pracownika w kwestii poparcia tej inicjatywy pedagogicznej jeżeli nie są z nią nauczyciele zapoznani (np. może rodzić się obawa, że będą mieć więcej pracy, będą musieli się kształcić za własne pieniądze by móc realizować tę inicjatywę itp.). Z kolei w zakresie zmian organizacyjnych występuje niespójność zapisów – wnioskodawca stwierdza, że nie są potrzebne podczas gdy w innym miejscu stwierdza, że pożądanym stanem docelowym po wprowadzeniu innowacji będzie nabycie przez 29 placówek zawodowego kształcenia specjalnego umiejętności organizacyjnych do zastosowania produktu finalnego.</p>
Efektywność (nakłady do rezultatów) wprowadzenia rozwiązania	0,15	3	$0,15 \times 3 = 0,45$	<p>Zdaniem wnioskodawcy efektywność wprowadzenia rozwiązania jest wysoka co oznacza, że stosunek nakładów do rezultatów jest korzystny – przy względnie nie wysokich kosztach uzyskuje się szeroki zakres rezultatów. Atutem jest niewielki koszt wdrożenia innowacji, który ogranicza się wyłącznie do kosztów wydrukowania i kserowania gotowych do użytkowania materiałów – str. 9 opisu produktu. Jednakże ocena efektywności wydaje się raczej niska wobec braków przeprowadzenia wyliczeń kosztów druku i kserokopii materiałów oraz wątpliwości co do sposobu pozyskania pozytywnych opinii ze strony użytkowników i odbiorców na temat pomocniczości opracowanych materiałów. Utopijna też wydaje się kwestia oszacowania kosztów wyłącznie w postaci kosztu papieru i tonerów do drukarki, a zapomniano w ogóle o pomocach dydaktycznych takich jak np. filmy, które trzeba przegrać, a następnie dysponować sprzętem do ich zwizualizowania. Wprawdzie wnioskodawca pisze o zminimalizowaniu do niezbędnego minimum kosztów, gdyż materiały dydaktyczne dostępne są również w wersji elektronicznej (str. 11 opisu projektu), ale za dostęp do Internetu płaci użytkownik (nauczyciel, rodzic) w czasie pracy w domu. Ten negatywny aspekt kosztowy może być nieco zneutralizowany poprzez opis produktu w pkt. V w którym jest mowa o planowanym wydruku 1000 egzemplarzy produktu finalnego wraz z dołączoną płytą DVD, na której znajdzie się wersja elektroniczna produktu, film o pracy zawodowej osób z</p>

				<p>upośledzeniem umysłowym oraz instalator programu komputerowego będącego elektroniczną wersją „Skali przystosowania...” i „Inwentarza preferencji...”. Docelowo zakłada się także, że do każdej szkoły specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową trafi min. 4 egzemplarze produktu finalnego. Ponadto po jednym egzemplarzu trafi do organów prowadzących szkoły oraz regionalnych i centralnych władz oświatowych. Z drugiej jednak strony w opisie ryzyka przedsięwzięcia podniesiono problem możliwego braku wystarczającej kwoty środków finansowych na realizację tego planu oraz organizacji rezerwy w związku z powyższym. Nie wiadomo już jednak z czego ma ta rezerwa powstać, w jakiej jest wysokości. Wszystko to sprawia, że zapis wnioskodawcy jest w tym punkcie bardzo enigmatyczny. Kwestia środków finansowych na opracowanie materiałów i dostarczenie ich bezpłatnie szkołom wydaje się jednak bardzo ważna dla powodzenia przedsięwzięcia zwłaszcza w sytuacji powszechnie znanych kłopotów z finansowaniem samorządowych placówek oświatowych na szczeblu powiatowym.</p>
Innowacyjność rozwiązania	0,10	4	0,10 x 4 = 0,40	<p>Innowacyjność produktu dotyczy dwóch z trzech wymiarów: grupy docelowej (dotychczas w polityce zatrudnienia była pomijana) – najwyższy poziom innowacyjności oraz formy (opracowanie całościowej metodologii obejmującej narzędzia diagnostyczne, klucze odpowiedzi i materiały metodyczne, do wykorzystania w pracy w zakresie doradztwa zawodowego); warto podkreślić, że przy realizacji Programu zajęć innowacją jest fakt zaplanowanego zaangażowania w jego realizację wszystkich osób uczestniczących w procesie edukacyjno-wychowawczym: ucznia, zespołu edukacyjno-wychowawczego i rodziców - najwyższy poziom innowacyjności. Zdaniem wnioskodawcy także w zakresie problemu występuje najwyższy poziom innowacyjności tzn. braku mającej naukowe podstawy i skutecznej metodologii przygotowania ucznia w wieku ponadgimnazjalnym z niepełnosprawnością umysłową do przejścia z edukacji na rynek pracy. Nie można zgodzić się z tym stwierdzeniem, gdyż problemy osób niepełnosprawnych umysłowo na rynku pracy nie są obiektywnie problemem nowym – rozpoznany na potrzeby realizacji projektu innowacyjnego. Powstało wcześniej wiele prac naukowych, które dotyczą problematyki osób niepełnosprawnych umysłowo na rynku pracy. Wnioskodawca</p>

				<p>sam przytacza np. publikacje z tego zakresu opiekuna naukowego projektu – Prof. W. Otrębskiego (np.: Interakcyjny model rehabilitacji zawodowej osób z upośledzeniem umysłowym, Lublin, Wyd. TN KUL, 2007). Ale są też prace innych autorów przytoczone np. : Majewski T. , Praca zawodowa - ważny wyznacznik jakości życia osób niepełnosprawnych, w: Jakość życia osób niepełnosprawnych i nieprzystosowanych społecznie. Lublin, Wydawnictwa UMCS, 2006; Wapiennik E., Zatrudnianie osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce światło rozwiązań unijnych, „Szkola specjalna”, Warszawa 2006, nr 1. Także w opisie programu nauczania jest zawarty wykaz zalecanej literatury dot. osób niepełnosprawnych umysłowo na rynku pracy – jest kilkadziesiąt pozycji (str. 43 – 55). W strategii wdrażania produktu cały pkt. I jest poświęcony przeglądowi badań z tego zakresu (objętość 5 stron). Reasumując problem jest znany nie od dzisiaj, inną zaś kwestią jest fakt, że nie został do tej pory rozwiązany (co sam wnioskodawca stwierdza na str. 7 opisu produktu) i dlatego warto było opracować program innowacyjny na potrzeby polskich uczniów z niepełnosprawnością umysłową na szczeblu szkół ponadgimnazjalnych.</p>
RAZEM (maksymalnie 5 punktów)	1,00	----- -----	3,60	

Opinia na temat zmian wprowadzanych przez beneficjenta w zakresie strategii upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki oraz ewentualne rekomendacje w tym zakresie:

W odniesieniu do strategii wdrażania projektu innowacyjnego wypracowany produkt finalny nie wprowadza zmian zarówno w strategii upowszechniania jak i w zakresie włączania do głównego nurtu polityki.

Komentarz i rekomendacje eksperta¹:

Rekomenduję uznać produkt finalny za zwalidowany.

Rekomendacja:

- **uznać produkt finalny za zwalidowany,**
- uznać produkt finalny za niezwalidowany.

Podpis

¹ W przypadku rekomendowania odrzucenia opisu produktu finalnego i braku jego walidacji komentarz powinien zawierać uzasadnienie takiej propozycji z odniesieniem do tych elementów arkusza oceny, które zaważyły na negatywnej decyzji.

Objaśnienia do kryteriów:

Zgodność produktu z założeniami zawartymi w strategii

Weryfikacji i ocenie podlega to, jak dalece przedstawiony produkt spełnia założenia zawarte w strategii. Produkt nie musi być identyczny jak opisany w strategii, ponieważ okres testowania i oceny produktu mógł wpłynąć na jego skorygowanie. Musi jednak nadal służyć celowi wskazanemu w strategii i dotyczyć wskazanych w strategii grup docelowych.

Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych)

Ocenie podlega zakładana (szacowana) skuteczność produktu wobec opisanych we wniosku i doprecyzowanych w strategii problemów grup docelowych – jak dalece produkt ma szansę sprzyjać rozwiązywaniu tych problemów, w jaki sposób będzie wywierał wpływ na sytuację grup docelowych.

Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu

Od momentu złożenia wniosku i rozpoczęcia realizacji projektu do momentu dokonywania walidacji upłynie wiele czasu – od 2 do 3 lat. Może się więc okazać, że potrzeba zidentyfikowana w diagnozie wstępnej i potwierdzona w ramach badań przeprowadzonych w I etapie projektu zniknie – zmieni się sytuacja, ktoś inny wprowadzi skuteczne rozwiązanie itp. Ocenie podlega aktualność potrzeby będącej punktem wyjścia dla projektu oraz potencjalna niezbędność produktu.

Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi)

Im produkt jest łatwiejszy w stosowaniu, tym ocena będzie wyższa. Łatwość zastosowania produktu oznacza, że nie ma konieczności prowadzenia wielu specyficznych działań związanych z jego wdrożeniem, wymagających dużej skali długotrwałych szkoleń i innych przygotowań użytkowników. Za szczególnie łatwy w zastosowaniu można uznać taki produkt, który użytkownik może zastosować samodzielnie, bez szkoleń i instruktażu, wyłącznie na podstawie opisu stosowania. Tym samym ocenie podlega też jakość instrukcji stosowania produktu oraz jakość materiałów składających się na produkt (metodologie, podręczniki itp.).

To kryterium nie dotyczy kwestii związanych z ewentualnymi zmianami prawnymi i organizacyjnymi, niezbędnymi do wdrożenia produktu, które oceniane są osobno.

Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne)

W tym kryterium ocenie podlegają skala zmian prawnych i/lub organizacyjnych, niezbędnych do wdrożenia produktu oraz szanse na ich dokonanie w krótkim okresie. Im większa skala zmian, tym ocena musi być niższa.

Efektywność wprowadzenia rozwiązania (stosunek nakładów do rezultatów)

Kryterium dotyczy szacunkowych kosztów związanych z wprowadzeniem do praktyki proponowanych rozwiązań oraz z ich stosowaniem w stosunku do zakładanych efektów stosowania produktu. Im koszty są wyższe, tym niższa jest ocena.

Innowacyjność rozwiązania

Kryterium dotyczy stopnia innowacyjności proponowanego rozwiązania – jeśli dotyczy ono obszaru/grupy/problemu, którym nikt inny się nie zajmuje, w którym jak dotąd nie działają żadne instrumenty – wówczas ocena będzie wyższa niż w sytuacji, gdy produkt dotyczy kwestii co prawda aktualnych, ale wokół których podejmowane są liczne inicjatywy usprawniające.

